

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Slovenski jezik in naše ženstvo po mestih.

(Dalje.)

Se ve, da nagnjenosti k napaki nemškega govorjenja pri naših damah ni kriva samo šola in odgoj, marveč tudi javno življenje, v katerem se ta razvada po moškem spolu preveč podpira. Galanterija do ženskega spola je že lepa reč in ker velja ta spol za slabšega, se mu mora res marsikaj spregledati. Ali taka galanterija mora imeti tudi nekje svojo mejo. Po naših mestih pa je že povsod navada, da že moški ogovarjajo vsako količkaj gosposko oblečeno žensko nemški in ona, misleč, da bi odgovoreč slovenski spravila se v sum nemikane ženske, odgovarja tudi nemški. Iz istega vzroka bo vsaka, če le zna par besedi nemških, pričela govor v nemščini in moška galanterija je tako neusmiljena, da potem pritrkava nemški, če prav vidi, kako dami v pogovoru že vsake tretje besede zmanjka. Kako bi taki revici bilo ustrezno, če bi ti, ki znaš nemški, pa tudi slovenski, spoznavši, da pri nemškem govorjenju krvavi pot poti, preskočil na slovenščino! Če bi bil moški spol, kar je med meščani narodnega, v tem dosleden, menite li, da bi se dame obračale od njega? Ne, prevrat bi bil nagel, a odločen. Saj je znano, da vse početje ženskega spola meri na to: prikupiti se moškemu, vzbuditi njegovo občudovanje. To lahko rečemo, ne da bi hoteli povzdigovati sami sebe ali pa celó žaliti ženski spol. Nek pregovor res pravi, da je vse slabo prišlo na svet po ženski, a mi pravimo, da nemškutarija ni prišla med nas po ženskah, marveč po moških; tem na ljubo so se je po-

prijele še le ženske in da jo popusté, ni treba nič družega, kakor resne volje nas moških.

Slišati je pogosto — in to posebno iz ust naših meščank: „slovenski (kranjski) jezik je kmetiški jezik.“ To je že res, ali tudi nemški, laški, francoski jezik je kmetiški, vsaj kmetje ne govoré povsod slovenski ali „windisch.“ Nihče bi se nad takim izrekom ne spodtkal, če bi beseda „kmet“ naši gospodi ne veljala toliko, kakor „surovec, neomikanec.“ Ali ravno to je, našim gosposkim damam je kmet najnižja stvar, neotesan, neomikan, surov, toraj je surovo tudi vse, kar od njega pride, kar on počne in ker je govorica njegova slovenska, jim je tudi jezik njegov surov, nespodoben za gladka tla in mestne salone. Jaz sem skoro prepričan, da bi našim gospám in gospám, ki vsakako hočejo biti več od kmeta, bil ravno tako nemški jezik kmetiški, če bi ga pri nas kmetje govorili, in da bi si potem zelo prizadevale naučiti se gladke slovenščine, s katero bi se povsod skazovale. Ženski spol je že tak, da se hoče odlikovati z vsako rečjo, tako tudi z jezikom, in ker je pri nas po mestnih krogih vidno znamenje odličnosti zdaj ravno nemški jezik, ni čuda, da ga tako obračajo.

Koliko imá na to vpliva sedanja ponemčevalna zistema, kateri služijo vsi vladni organi, in nemški jezik pri uradih, tega ne maram dokazovati, ker je že samo na sebi prejasno, ter bilo že tolikokrat pretresano in dokazano, da bi se reklo vodo v morje nositi, če bi razpravljaj to reč še dalje. Rajši bom obrnil pozornost naših dam v druge dežele, kjer vlade ne pospešujejo ponemčevanja, oziroma potujčevanja naroda.

Prej je bilo že memogredé omenjeno, kako

lepo n. pr. Hrvatice govoré svoj jezik in to po najvišjih gosposkih krogih. Te se prav nič ne spodtkajo nad tem, da ga govori tudi kmet in pastir. In vendar ne bo nihče trdil, da je na Hrvaškem ženska gospóda nižja od naše, da ni razločka stanov ali da se ne mara odlikovati kakor v noši in obnašanji, tako tudi po jeziku. Da, odlikuje se, a na bolj naraven, prav pameten način, ne sicer s tujim jezikom, če se ga tudi nauči, pač pa z lepšim, bolj opiljenim domačim. Zakaj? Zato, ker vidi, da ima ta jezik veljavo, ker se sliši v gledišči, se govori v najbolj izbranih družbah, po uradnih in ima sploh svoje pristojno mu mesto v javnem življenji. Prilike za izobraženje v tem jeziku ne manjka ne v šoli, ne pozneje ko ženski spol vidi v javnem življenji, da se povsod domači jezik časti veliko bolj nego katerikoli tuj, in recimo, da tudi možki spol stori povsod svojo domovinsko dolžnost v občevanju z ženskim, ker je že toliko bogat v besedah, da se lahko pove vse, kar se hoče.

Prav tako je pri drugih narodih, ki so samostojni in ne trpé pod tujim pritiskom. Francozinje govoré francoski, Angležinje angleški, Lahinje laški itd., povsod je isti jezik kmetu in gospodi, razloček med stanovi ni v jeziku samem, nego le v govorici, ker ga gospoda bolj olikano govori ko priprosti človek. To je čisto naravno in po volji stvarnika, ki je vsakemu narodu dal svoj jezik, a s tem ni hotel postaviti nobenega na nižjo ali višjo stopinjo. Če bi bil stvarnik to reč drugače mislil, bi bil dal vsem ljudem le en jezik, in če bi bil hotel, da n. pr. Slovani morajo znati nemški, bi bil odločil jim ta jezik, ne pa dal jim svojega. Čemu toraj vlade hočejo popraviti to, kar je stvarnik naredil!

Popotna pisma.

I.

Danes tukaj, jutri tam,
Drugi kraji, druga mesta,
Če mi všeč ni tu, drugam
Urno me popelje cesta.

Lepega poletnega dne zapustim prelepo gorenjsko stran, zapustim predrago mi gorenjsko pogorje, kajti sklenil sem drugi del naše domovine, sosebnost od zadnjih volitev sim slovečo Dolenjsko si ogledati. Pridem v Kranj in — oj srečne oči — prvi človek, ki ga zagledam, bil je „herr Dolenc“, nemčurski kandidat. Poznalo se mu je, da ga nevolja tare! Pokazal je Kranj, da še vendar na Kranjskem biva narod nepokvarjen, nepodkupljiv, vnet za sveto domovinsko reč! Tedaj se je gospod Dolenc sam na limanice vjel. — Ne zameri dragi bralec, da sem se pri Kranji zamudil, kajti moja naloga je le Dolenjsko popisati. O Gorenjskem ti pa poročam pri drugi priliki in prepričan bodi, da boš tudi o Kranji marsikaj zanimivega zvedel, kar ti zdaj še ni znano. Vzamem popotno palico v roke in hajd proti

beli Ljubljani, sedežu slovenskega novinarstva ki je pa tudi gnjezdo kranjskih turkov. V mnogem obziru se je spremenila Ljubljana: olepšana je na vse mogočne načine; najbolj pa jo kinčajo nove tablice, ki na hišah vise. Te ti najprvo v nemškem in potem v slovenskem jeziku naznanijo razne ulice! Oj srečna Ljubljana! Tvoje alice so okinčane čudnimi imeni, ki so si jih izmislili švabski velikaši, med tvojimi zidovi pa stanujejo bodoči turški paše. Tu se kultivira švabski jezik, ti si sedež nemčurske-turške kulture. Lahko si ponosna na svoje Dežmane, Schafferje, Schreye itd.! Ako bi še živeli stari Rimljani, gotovo bi pri tem pogledu vzdiknili: „Aemona, o ter quaterque beata!“ Nerač sem zapustil tako hitro Ljubljano, toda čas mi je odmerjen. Na trgu najdem polno fjakerejev. Enega si najmem, da bi me proti Grosupljem odpeljal. Rajši bi šel peš, toda huda vročina je bila in zategadelj sem raje hotel dati par forintov, kakor nepovoljno kopelj imeti. Vožnje sem se kmalu naveličal. Ker je bila vročina že nekoliko popustila, in ker sem bil že na Peščeniku, vrnem

fjakarja domu, ter se po Peščeniku nekoliko požurim, kajti rad bi videl še pri solčnem svitu lepo slavno nemško mesto Višnjegorsko. Nekdaj ni bilo varno ponoči čez Peščenik hoditi, ker tu so se zmeraj klatili tolovaji in tatovi. A sedaj je tukaj bolj varno ponoči, kakor v Višnejgori podnevi. Premišljujem že celo pot, kako se bom v Višnji gori vedel, da se ne zatajim, kajti Višnjani so hudi na Slovence in jim radi katero debelo zasoló. Iz tega premišljevanja me zbudi krasen pogled polžovega mesta.

II. V Višnji gori.

Višnjani, kam ste svojo pamet djali?
Baronu Toflerju smo jo prodali.

Srce me je naprej sililo; nekak čuden čut me je prešinil; začel sem urno stopati, da bi le poprej v Višnji gori bil. Kakor mala trdnjava stoji Tausfirerjev grad pred Višnjo goro. Ravno je proti domu jezdaril baron Tofler. Kobilica bila je nekako ponosna na svojega jezdeca. No kaj si pa mislite? To ni majhna reč, biti častni purgar višenski, a potem je gospod baron pri cenilni komisiji okrajni šol-

Kako nenaravno bi se zdelo vsakemu, če bi n. pr. francoska gospoda v svoji deželi odločila se za to, da je za njene kroge sposoben le nemški jezik, ali če bi Lahbi za gosposki jezik izbrali si n. pr. slovenski jezik! Ali bi se ne zdelo to vsemu svetu predpustna šemarija? (Dalje prih.)

Narodna ravnopravnost.

I.

Slavni časnikar in vrednik „Reforme“, Franc Šuselka, je enkrat trdil, da bo naša polovica države prej uredjena na podlagi narodne ravnopravnosti, nego ogerska. Zdaj se menda bliža čas, ko se bodo te besede uresničile. Čehom sicer ni treba čakati koncesij od novega ministerstva, ker oni so si jezikovo ravnopravnost že davno priborili. Pri nas se mnogokrat toži, da nam je vlada krivična, ker ne podpira dosti našega jezika. Vprašati se pa sme: kako bo vlada podpirala naš jezik, ako ga mi sami tako malo spoštujemo? Človek, ki brani svojo čast, temu se ne bo kratila, narod, ki si šteje v dolžnost, pred vsem gledati na svojo čast in posluževati se povsod svojega jezika, tak narod bo zmirom vžival jezikovo ravnopravnost. To vidimo pri peščici naših Lahov v Trstu in na Tirolskem, ki imajo svoj jezik v šolah in uradih, ne da bi jih vlada posebno ljubila, ampak, ker drugega jezika znati nečejo. Čehi imajo nekaj srednjih šol v svojem jeziku, oni vživajo kolikor toliko ravnopravnosti v uradih; — pa oni so si to vse morali priboriti s tem, da so svoj jezik bolj spoštovali in ljubili ko tujega, in se niso hoteli nemščine posluževati. Čeh mlajšega zaroda govori svoj jezik tako v krogu svojih prijateljev, kakor pred različnimi uradi. Srednje šole osnovali so si deloma s svojim privatnim denarjem.

Kako pa mi Slovenci? Ne bomo hvalili jezikove nestrpljivosti, kjer je treba ni, toliko manj pa je hvalevredna ona malomarnost, ono zaničevanje samega sebe, kakor je pri nas v navadi. Ni treba, da bi tuje jezike sovražili in se jih na vsak način izogibali; če pa spoštujemo same sebe, domovino in naš jezik, potem ne smemo domá, v zborih, po krčmah in kavarnah, na ulici in gledališču, pred sodnijo in na trgu, zmirom in večno le nemški govoriti, kakor je pri nas navada! Ni treba, da je človek fanatičen, in vendar se mu pri-

studi to konsekvantno, rekel bi skoraj fanatično prezirauje domače govorice. Po naših mestih vse nemščino lomi od „žlahtne“ gospe, kateri se zdi znanje tujščine kot „znamenje omike“, do raztrganega berača, kateri misli, da bo prej kaj dobil, če po nemški prosi. Imamo narodne advokate, pa oni se v svojih pismih nečejo posluževati našega jezika, čeravno jim je ranjci dr. Lavrič pot predrl, da bi mu lahko brez posebnih sitnosti sledili. Imeli smo narodne zavode, kakor deželni odbor in banko „Slovenijo“; pa uradovalo se je nemški. Od nemških uradnikov se zahteva slovensko uradovanje, domači ljudje, ki se narodne imenujejo, pa nečejo znati slovenski; položimo roko na srce in recimo, da je to nespodobno! Ko bi vsak, kdor ima opraviti s pošto, s telegrafom, z davkarijo, z magistratom, s sodnijami in drugimi uradi, ko bi vsak, pravimo, govoril in pisal samo v našem slovenskem jeziku, potem bi bila jezikova ravnopravnost kmalo upeljana, in mi bi lahko naprej korakali na poti našega narodnega napredka!

Mi tožimo vedno druge, kjer velik, če ne največji del krivde na nas same pade. Mi čakamo, kdaj nas bo vlada posilila, spoštovati naš lastni jezik, mi hočemo, da bi nam uradi na nemške uloge po sili slovenske odgovore dajati začeli. Ali bomo to res kdaj dočakali? Marsikter uradnik iz tujega bi se našega jezika naučil, ko bi ga mi k temu prisilili s tem, da bi ne hoteli drugega jezika znati. Dokler pa smo mi prekomodni ali preboječi, in delamo po starem nemškem kopitu, tako dolgo nimamo pravice, tožiti drugih.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 10. februarja.

O **novih ministrih** se še zmirom nič ne vé. Pravijo, da bo tudi baron Hofmann, skupni finančni minister, odstopil, in da pride na njegovo mesto de Pretis.

Tiszov stol se tudi maje. Zadnjič je imel pri glasovanju samo 14 glasov večine v zbornici.

Vnanje države.

Turki so se vendar udali toliko, da so zpraznili Spuž in Podgorico, na to je bil rusko-turški mir podpisan.

Med **Nemčijo** in **Dansko** so razmere kolikor mogoče napete. Škoda, da je

Danska tako majhna, sicer bi imeli Prusi na njej nevarnega sovražnika. Dance jezi, da se je Avstrija odpovedala svoje pravice, vsled katere bi zamogla severni Šlezvik Dance nazaj dati. Danci vedó, da je to Bizmarkovo delo, in se togoté, da jim je zginilo vse upanje, dobiti še kedaj severni Šlezvik nazaj. Mrznja je že tako daleč dozorela, da se govori o tem, da hočejo Danci svojega poslanika iz Berlina, Prusi pa svojega iz Kopenhagena poklicati. Danska sama nič ne premore, in kakor sedaj stvari stojé, jej tudi Rusija ne bo pomagala. Predružititi pa se to zna s časom, kedar si boste Rusija in Nemčija sovražno nasproti stali, in tačas postane Danska dežela zanesljiv zaveznik Rusije.

Iz **bojišča v Afganistanu** se nič gotovega ne zve. Angleži enkrat prodirajo, enkrat se umikajo.

Na **Angležkem** je govoril liberalec Hartington ostro zoper angleško vlado. Rekel je, da je bila največja neumnost, v zadrege spravljati in ovirati napredek Srbov in Rumuncev, ter tako zameriti se tem narodom, in da bi bila največja sramota za Angleže, ko bi Bolgare silili, trpeti nad seboj kruti jarem turški. On upa, da se bo izhodna Rumelija tako mirno združila s severno Bolgarijo, kakor nekdanj Moldavija z Valahijo.

Odkar se je na Francoskem republika utrdila, vzdigujejo tudi na **Laškem** republikanci zmirom bolj predrzno svoje glave. Kraljeva vlada se jih boji, ter jih nadzoruje.

Ob enem se oglašajo vedno novi glasovi po Trstu in po Trenti.

Izvirni dopisi.

Iz **Ljubljane** 10. febr. V slovenskih časnikih se bere zdaj mnogo, kako prof. Heinrich našo deželo in naš jezik zaničuje. Povem Vam, da na realki ni nič bolje. Tam je prišel nedavno nek profesor iz Nemčije, ki je poln nemške domišljavosti. Nek fant ni znal dobro nemški, na to ga je začel spraševati, kako učenec doma in s sošolci govori? Ko je fant rekel, da slovenski, se mu zagrozi, da se ne sme več predrzniti s sošolci slovenski govoriti, in tudi doma da mora le nemški govoriti, češ „die anstalt ist deutsch“. Če je „anstalt deutsch“, potem naj pa samo Nemci davke za šole plačujejo, naš denar pa naj nam nazaj dajo. Kako

ski nadzornik, deželni poslanec. In kmalo bi pozabil, tudi je pensioniran nemčurski agitator in Vestenekov „dienstmann“. Kako ponosno jahajo gospod baron proti domu! Učenost se mu že bere na obrazu, če prav ni dosti študiral. Vesel je in močno je vesel, da je pri „lontogu“. Tamkaj se bo vsaj spočil. On me ni videl, a jaz sem ga pa od daleč opazoval, in gledal v njegov lep obraz! Gotovo obrača marsiktero dekle za njim oči! Če se bode pa baron ženil, ali če bode zmeraj „ledeg fant“ ostal, to znabiti baron sam ne ve, še manj pa jaz. Tudi zadnji dunajski krah je nekoliko gosp. barona zadel; ko je pa g. baron toliko služb dobil, si je kmalo opomogel. Saj tudi v Ljubljani ne bodo „gesput“ v lontagu zastoj sedeli.

Občudujoč že od deleč slavno Višnjogoro najdem kmalo na svoji strani prijaznega spremljevalca slovenskega kmeta iz okolice. Bil je res uzor pravega slovenskega kmeta. Njegova široka pleča je pokrivala kratka suknja, hlače so bile jerhaste, iz ust mu je molela kratka res slovenska pipica. Mož me nagovori

rekoč: „Gesput, kam pa gredo? Jest sem en firkele ure od kloštra preč doma, sem šu svojo žlahto obiskat. Če se jim ne feržmaga, greva lehu encajt skupaj, pa jo bova ktero uganila!“ Kako po volji mi je bil ta spremljevalec, ker bom lahko dosti od njega zvedel! Šel sem z njim do „Višnje gore“.

Slab zrak je v Višnji gori. „Es riecht stark nach schwefeldampf.“ Oj krasen pogled! Hiše so vse raztrgane, lesene in umazane, iz vsake hiše pa diši po „schwefeldampfu“. In moja domača vas na Gorenjskem je ravno taka ali pe še lepša, kot Višensko mesto, samo „schwefeldampfa“ jej manjka.

O slavná nemška kultura, ki si na raztrganih Višenskih hišah doma, kako lep sad si rodila! Vse te spoštuje in čisla, le znabiti visokoumetni Nande še ni tvoj. In res on koraka po višenskem trgu, žugajoč se svojo rudečo palico. Njegov cilinder je res iz najnovejše dobe, le njegova krevljasta noga mu včasih nagaja. Jaz se pa nehote spomnim na Homerja, ki smo ga hudo tolkli po šolah, in njegovega Tersita.

Častiti bralci ga gotovo ne poznajo, a je vsaj toliko smešna figura, da človeka za par trenutkov ustavi.

Mož je imeniten slikar; na marsiktero višensko hišo je že sv. Florijana namalal, pa tudi že marsikterega cesarja naredil. Hudo, hudo so tu podkupovali pri zadnjih volitvah, dosti je bilo denarja, potreba še več pa obleke za Višnjane, sicer bi bili morali nagi iti k volitvam.

Moj spremljevalec mi je ušesa napiskal. In kaj se vsega ne zve? Tudi učitelj slavnega mesta je renegat in švab postal! V kratkem mu bodo za to slavno delo „orden priklenjenega polža“ napeli na slavná njegova prsa!

Res Višnjani, to so ti čvrsti ljudje. Vsi so ti enaki kakor krajcar, vsi pošvabljeni Slovenci, vsi pravi potomci velicega polža, ki je bil goto po rodu German! Tepejo se seveda radi, to je skoraj da vsako nedeljo „turnir“. Ogledam si pa še hišo Rožekovo, kjer je bil po volitvah veliki banket. Predsedovala sta gotovo Tofler in Rožič. Moj spremljevalec vé le toliko, da je bilo tako veselje in vpitje kot nekdanj v Troji, preden so jo Grki vzeli.

se mora pri nas po hišah govoriti, nam tak šomašter tudi ne bo ukazoval! —

Z Novega mesta, 6. febr. (Naše razmere.) Čitalnica je narodni hram, kjer se zbira slovenski narod, bodisi v veselih ali žalostnih trenutkih. Tu čita pravi rodoljub časnike, tu se razgovarja o stanju naših stvari, tu se razveseljuje in praznuje imeniten dan v naši zgodovini. Društvo, kjer bi se Slovenec in nemčur bratila, kjer bi se delala propaganda za puhlo germanizacijo, tacega kraja pri nas ni in ga tudi ne potrebujemo. Kako mora biti pa vsacemu Slovencu, sosebno nam Dolenjcem hudo, ko vidimo, da se v čitalnici naši, da se v središču Dolenjske ravno nasprotno godi! V našo čitalnico zahaja mnogo mnogo nemčurjev, tudi kot udje so vpisani, to se ve da pridejo le k veselicam; branje slovenskih časnikov jim ne diši, znabiti jim celó škoduje. V naši čitalnici se kaj rado nemški govori; vsaj nemški govoriti je „nobel“. Bralno sobo obiskujejo le bolj navadni bralci; nekteri Slovenci pa tem rajše zahajajo v kazino, kjer cvete „deutsche kultur“ in „deutsche sitte“. Vem, da znabiti niso tega mnenja kakor marsikdo drugi, da nam škododuje zahajanje v nasprotno društvo. Nemčurji naj delajo kar hočejo, kakor so zadnji dnevi pokazali, bo njih glorijske kmalu konec. Nikdar ni dobro, če se ovca brati z volkom. Volk nima nikdar dobrih namenov, kakor tudi nemčur ne.

Ako nemčurji k nam zahajajo, dobro je! Oni naj se seznanijo z našimi društvi. Naravni pogoj je, etiketa celó zahteva, da se govori v slovenskem društvu slovenski. Prepričani smo, da ne bodo nikdar tistim Slovencem na ljubo, ki pridejo v nemčursko društvo, slovensko govorili. Zakaj bi bili pa ravno mi Slovenci tako nespametni in bi v čitalnici nemčurjem za ljubo nemški govorili in ne slovenski? Prvi prostor ima pri nas jezik, ki ga govori večina ljudstva, potem pride na vrsto še le tuji jezik. Zakaj bi ne govorili nemčurji, ki so vendar zmožni našega jezika, v čitalnici slovenski?

Kakor ni nič novega, da hodijo nemčurji v našo društvo (vsaj ni nobeden zoper to), tako je pa nenaravno, da zahajajo nekteri Slovenci v kazino. Mi nimamo pri njih nič iskati.

Nehali so v pozni noči, seveda jih je alkohol domu spremil in marsikteri je na cesti obležal! Tu so junaci vredni svojih turških pajdašev v Ljubljani. Rad bi se bil še nekaj časa v Višnji gori zamudil, toda „schwefeldampf“ me je preveč omamil in že sem težko dihal. V spominu mi bode pa vekomaj Višnjagora in njene raztrgane bajte!

III. Proti Mokronogu!

Zapustil sem Višnjogoro in hajd po veliki cesti naprej. In zopet sklone Višnjogoro trdnjavnica Rožičev grad! On je pruski naseljenec in kot tak razširuje tu nemško kulturo seveda zastonj, kajti kmet ni povsod tako neveden kakor je Višnjani! Rad bi si ogledal zidovje nekdanj tako imenitnega zatiškega samostana! Toda tam eksistirajo neki „slavenfresserji“ tudi tam smrdi po „schwefeldampfu“. Vsaj mi je kmetiš povedal prav lepo povest iz zatiškega uradniškega življenja, ktero sem si zapisal in je tudi vredna, da jo tukaj priobčim. Neki večer prideta v neko gostilno dva nemčurska uradnika prav vinjena. Domač kmet pa je po navadi klical: Bog živi Slovence! Jeden izmed nju pa pristopi k njemu, pokaže mu svojo palico rekoč: „Če boste še kterikrat vpili „Bog živi Slovence“, vas bom s to-le palico do dobrega zmlatil, če jo prav nad Vami zlomim“.

Kdor še celo nemčursko društvo podpira, ki goji protinarodne tendence, ta se pregreši nad svojim lastnim narodom. Mi se nimamo pri njih ničesar učiti; nemška kultura ni za nas.

Spomnijo naj se Dolenjci, sosebno Novo-meščanje na izide zadnjih volitev v deželni zbor. So nam bili tudi takrat tako prijazni, ko je po našem mesticu Hočevarjev denar strašil? Takrat so nas pritiskali, so nam grozili in Bog ve kaj še. Po delih jih bote spoznali. In mi smo jih že po delih spoznali.

Upajmo tedaj, da bo zopet slovenščina v naši čitalnici prvo mesto dobila, kar se tudi spodobi, in da se bo sploh bolj na naš jezik gledalo. Našim nasprotnikom pa ni treba nič na ljubo storiti; glejmo le na to, kar našemu narodu vgaja. Le tako bomo kedaj kaj dognali.

Z Dunaja, 8. februarja. (Slovensko literarno društvo.) Komu se ne smeje srce radosti, ko vidi, da se slovenska mladina vrlo zanima za narodno stvar? Dobro vedo slovenski dijaci na tujem, da so ves up domovine; pač vedo dobro, da bo treba danes ali jutri v javnost stopiti, kajti narod potrebuje novih moči. Naša literatura je šemajhna; treba si likati um, da se povzdigne naše slovstvo. To je misel, ki vse navdušuje.

Svečan trenutek vam je bil to, ko se je na Dunaji ustanovilo 31. pr. m. slovensko literarno društvo. Tu naj se zbuja duševne moči, tu naj se izobražuje v slovenščini. Lepo društvo je to, zelo potrebno je, lep namen ima. Kdo pa je sprožil to lepo misel, kdo je dolgo nosil to željo v svojem rodoljubnem srcu? Dolgo časa je g. Trstenjak Anton gojil to željo; spolnila se mu je še le zdaj. Marsikdo drugi je tudi danes vesel, srce njegovo je polno veselja, polno sreče. Gospod Trstenjak je, ki se je največ trudil za to društvo; on je tisti navdušeni Slovenec, ki je literarnemu društvu vdihnil življenje. Edino le njemu se imamo zahvaliti, da se je to društvo ustanovilo. Dokler bo društvo živelo, spominjali se ga bodo zmeraj z radostnim srcem.

Zadnji dan prejšnjega mesca bil je prvi občni zbor. Gospod Trstenjak napije slovenskemu slovstvu, da bi se razcvitalo in dospelo na vrhunec svoje slave. Napil je tudi našemu pre-

Kmalostaja šla naprej in zopet tako zabavljala, da bi bila kmalu tepena. Tedaj to je ista blažena švabska kultura, s katero se nemčurji tako bahajo. Da bi se pa tudi meni kaj tacega ne pripetilo, vdarim jo naprej in ne grem tje pogledat!

Res lepa je Dolenjska! Kako krasna je okolica, a žalibog povsod najdeš toliko nemčurjev. Sosebno je pa lepa Šentruperska dolina. Povsod je v okolici polno gradov; tu stoji posestvo slavnostnega Vesteneka, ki pa hoče zaradi slabih financ svoje posestvo v najem dati, tu je zopet posestvo advokata Wurzbacha, a v kotu grajščina radodarnega grofa Barbota! Kako zdatno je zadnjič pomagal revnim pogorelcem v okolici, je povsod znano.

Sosebno lep je pa Šent-Rupert. Propal je nemčurski oderuh Škedl, propapali so njegovi pajdaši. Zopet je zasedel županski prestol Slovenec Zajec iz Bistrice in upamo, da se bo vse na boljše obrnilo. Srce me je presunilo, ko sem pri neki prodajalnici našel napis „Vodnik.“ Mož dela sramoto prvemu slovenskemu pesniku, kajti tudi on je nemčursko volil. Ljudje so ga že močno popustili, kar je tudi prav. Od tod jo pa hitro pobrišem v bližnji Mokronog.

(Dalje sledi.)

svitlemu cesarju kot pospeševalju prosvete. Na to razvije g. Podgornik, znan po svojih ukovitih spisih v „Zvonu“, namen društva in kako bo delovalo za slovensko slovstvo. Gospod Trstenjak je še govoril o načelih, katerih se bo društvo držalo.

Potem so se vršile volitve. Za predsednika je bil izvoljen g. Ant. Trstenjak, za podpredsednika g. Joz. Hubad, za tajnika g. Podgornik in g. Štrekelj, v odbor še gg. Hostnik, Šubic, Suhač. Volil se je tudi literarni odsek. Udje literarnega odseka poročajo o vsem, kar se prikaže imenitnega vednostne ali lepoznaske vsebine pri Slovencih, Hrvatih in Srbih, ne izvemši drugih narodov. Vsak družabnik sme poročevalce interpelovati, ako niso poročali o kaki prikazni na literarnem polju, ktera ni indiferentna za Slovence. Za pretresovanje vednostnih problemov je bil voljen g. Franjo Podgornik, za naravoslovje g. Jos. Hubad, za jezike in kulturno zgodovino Jugoslovčanov g. A. Trstenjak, za leposlovje slov. hrv. in srbsko zopet g. A. Trstenjak in Štrekelj.

Pravila se bodo tiskana razposlala vsem odličnim Slovencem kakor tudi uredništvom slov. časnikov.

Društvo bo tudi skrbelo za nabiranje narodnega blaga kakor tudi za lep in čist jezik. Da bo pa društvo napredovalo, treba je tudi dovolj materialne podpore. Upamo tedaj, da ga bodo rodoljubi po moči podpirali. Društvo ne šteje samo ude, ampak tudi ustanovnike in podpornike. Ustanovniki so tisti, ki dajo društvu najmanj deset gold. Vse stvari, društvo zadevajoče, pošiljajo se na stanovanje predsednikovo: III, Schützengasse Nr. 24, Thür I. Wien.

Bog daj, da bi društvo uspešno delovalo in obilno sadu rodilo!

Domače novice.

V Ljubljani 11. februarja.

(Vstanova Jožefa Suhnlja) za vojaško sirotu l. 37 gl. 80 kr. je razpisana. Prošnje naj so oddajo do konca t. m. pri mestnem magistratu.

(Orglje ceciljanske orgljarske šole,) ktere je gosp. Malahovski čez 1¼ leta delal, a ne dodelal, bile so izročene sredi decembra gosp. Goršiču, da jih kolikor mogoče popravi. Gosp. Goršič je delo nerad prevzel, ker vè, da je težko narediti iz Satirove spake lepo Apolonovo podobo. Vendar se mu je ta poprava dobro posrečila in nove (oziroma stare) orglje zdaj kaj lepo in rade pojó. Ne bodemo jih še bolj hvalili, saj dobra roba se sama hvali; vabimo pa gospode orgljavce, naj pridejo v orgljarsko šolo pogledat in poskusit prenovljeno delo. Oni, ki so orglje prej videli, slišali in poskušali, bodo na mah mogli soditi, kateri izmed obeh mojstrov zasluži grajo in kateri hvalo. — Naj bode toraj gosp. Fr. Goršič živo priporočen vsim, ki potrebujejo orgljarskega mojstra! — Tako piše „Cerkv. glasb.“, mi pa opozorujemo svoje bralce na „poslanico“ gosp. Goršiča v današnjem listu „Slov.“

Razne reči.

— Glavna skupščina društva sv. Jerolima v Zagreba bila je v četrtek 30. pret. m. v nadškofovskem semenišču. Zbralo se je bilo do 50 odličnih družnikov. Predsednik kanonik g. T. Gajdek je v nadušenem govoru spominjal se znamenitih prijateljev, pa tudi jako znamenite naloge društva, — pre-

lepe naloge, ktera nastaja njegovemu delovanju po pridobitvi Bosne in Hercegovine. Veselo je, da se je število družnikov v minulem letu povečalo za 317, in da je vseh skupaj sedaj 4448; veselo je, da društvo podpirajo in dejansko priporočajo vse vlade, cerkvene in deželske, Mihajlovič, Strosmajer, Posilović; Mažuranič, Filipović, Rodič itd. To bode brez dvoma veliko pomagalo. Vendar naj bi se poprijemali Hrvatje tudi cerkvenih pomočkov, kakoršnih obilo vživa sloveče društvo naše sv. Mohorja. Denarno stanje društveno je hvalno. Vpravljajoči odbor s predsednikom kan. Gajdekom in tajnikom, J. Pliveričem je bil do sedanjih s hvalo spet voljen v skupščini, ktera se je spominjala svečanosti slovenske dr. Bleiweisove in g. Trstenjakove. Pač resnične so besede, ki jih o tem poročilo na srce pokladajo vsem hrvatskim rodoljubom „Pučke Novine“: „najsigurnije mjerilo narodne naše prosvjete jest broj članova društva sv. Jerolima.“ In na tem polju čaka bratov Hrvatov, vzlasti katoliške duhovščine, v trojedni kraljevini in v Bosni ogromno delo, in v to jih vodi in blagoslovi mili Bog!

— Živinska kuga se je pokazala v Bečmenu in Dapanovcu v okraju zemunskem kakor tudi v Krčedinu, Smiljanu, Gospiču in Divoselu.

— Duhovske premembe: v Ljubljanski škofije: Č. g. Miha Vindišar, fajmošter v Mokronogu je 7. t. m umrl. R. I. P.

— Kandidat A. Jaz imam več razuma v svojem palcu na nogi, ko celi koleg v plešastih glavah. Kandidat B. — Prijatelj! Propadeš! kajti če je tako, se boš moral na glavo postaviti, da pride tvoja modrost na pravi prostor, in tega ti koleg ne dopusti.

— Sodnik: Zatoženec! ali si ti res izustil, da tožnik manj razume ko tvoja pisana mačka? — Zatoženec: Tega ja z nisem rekel, pač pa sem rekel, da moja mačka več razume kakor gospod tožnik, in tega mnenja sem še sedaj, saj menda gospod tožnik ne bo trdil, da zna on miši in podgane bolj loviti ko moja mačka!

— Neki skopuh pisal je svojemu unuku: Ravnaj se po svojem stricu, pa ti ne bo potreba mene vedno za denarje naganjati. Moj zajutrek obstoji iz ničesa; opoldne pojém, kar mi je v jutro ostalo, večerje ti pa treba ni.

— Kdorne mlati, naj ne jé, — ta pregovor ne velja dandanes — kajti tisti, ki ne mlatijo, pojedó toliko, da mlatičem dostikrat nič ne ostane.

— Beraški most v Florenci na Laškem ni stal mestne blagajne ne krajcarja. Zgodilo se je to tako-le: Veliki vojvoda toškanski dal je oklicati po deželi in po mestu, da se zbero vsi berači o naznanjeni uri na bregu reke Arno, in da tam vsaki njih dobi po milosti velikega vojvode čisto novo obleko. O naznanjeni uri pridrla je velika množica beračev na breg reke Arno. Tu jih vojaki obstopijo in prisilijo, da so morali staro obleko radi ali neradi sleči in oddati, pa novo obleko obleči. V starih oblekah pa so dobili toliko denarja zašitega, da so z njimi nov most zidali.

— Zastavica: Kaka enakost je med človeškim truplom značajem in kotlom? — Vsi trije se morajo, če luknjo dobe, mnogo krat krpiti.

— Neki dijak pisal je svojemu stricu: Dragi stric, jaz od vas že toliko časa nisem nobene podpore dobil, da me začne vselej

glava boleti, če premišljam, kak je neki bil zadnji cekin, ktereja sem od vas prejel.

— Enakost žandarja in zvezde repatice. Žandar in zvezda repatica pohajkovata na videz neredno okoli, pa sta oba vendar vsak na svojem pravem potu; oba prouzročujeta strah pri gotovem oddelu človeštva; oba premikata se vsled skrivnih moči; oba razkazujeta svoj blisk najbolj ponoči.

— Ruski pregovori: Vovk povabi kozo na obed, ali ona ne pride. Lisica spi in sanja o kokoših.

Vovk menja vsako leto dlako, pa ostane zato vedno vovk.

Ljubezen, ogenj in kašelj se ne dajo skriti.

Sprijazni se z medvedom, pa obdrži vedno sekiro v roki.

Onemu, ki ima žolč v ustih, je vse grenko. Kruh in sol stori razbojnika ponižne.

Polni želodec ne dá se rad podučiti.

Kdor dva zajca lovi, nobenega ne vjame. Bog ni nikdar hlasten, on vé vedno svoj cilj.

Zakleni vragu vrata pred nosom, prišel bo v hišo skoz okno.

Ne hvali letine, dokler še nimaš žetve v skednju.

Ni pot eba bedakov sejati, saj sami preradi rastejo.

Z Bogom potuj čez morje, brez njega še čez prag ne stopi.

Resnica se ne stopi v vodi, pa tudi ne zgori v ogoji.

Bedak lahko vrže kamen v vodo, pa je dostikrat treba sedem mož, da ga spet iz vode izvlečejo.

Materina roka ne polomi kosti.

Dosti je rado pripravljenih ti svete dajati, malo pa, ti pomagati.

Dobra vest je božje oko.

Laži hodijo s strohnenimi nogami.

Kdor laže, ta krađe.

Če greš z doma, moli enkrat, če greš na morje, moli dvakrat, če se ženiš, pa moli trikrat.

Eksekutivne dražbe.

12. februarja: 3. Jurešič iz Velikega Mraševa, 3. Božič iz Kobil, 3. Baznik iz Leskovca, 3. Levičar iz Goleka, 3. Požun iz Razina iz Velikega Podloga, 3. Gunčar iz Loke, 2. Žnidaršič iz Mačvirja, 1. Žabkar iz Podulic, 1. Javeršek iz Gorenjih Dol, 1. Selak iz Zavrata, 1. Jordan iz Zameška, 1. Gull iz Površja, vsi v Krškem. 3. Prudič iz Dolenje vasi, 3. Ostank iz Rakeka, 3. Milavec in Otoničar iz Cirknice, 3. Mihevc iz Martinihriba, vsi v Logatcu. 3. Rebol iz Černušč, 3. Petrič iz Loga, 3. Vitgoj iz Tomsčevega, 3. Šušteršič iz Iške vasi, 3. Zakrajšek iz Velike Ilave gore, 2. Kralič iz Loke, 2. Škerjanc iz Stranje vasi, 2. Gerbajc iz Podgorice, 2. Skraba iz Bresta, vsi v Ljubljani. 3. Penka iz Nadanjega sela in Nagode v Postojni, 2. Stefančič iz Rozalnice, 2. Horvat iz Bubnarea, v Metliki. 2. Švigelj v Senožečah, 1. Glavič iz Klečev v Žužemberku. 1. Prah iz Prušnje vasi, 1. Petrič iz Doline. 1. Uraneža iz Abreža, 3. Jalove iz Šutne, vsi v Kostanjevici.

Umrli so:

7. februarja: Ana Goršič, žitn. k. ž. vsled starosti. — V bolnišnici od 21. do 25. januarja: Karolina Pokorn, živ. 38 l., za vnetico možg. mrene. Meta Brelih 43 l., zv. pljučnico. Helena Novak, gostinja 77 l., vsled slabosti. Janez Brinar, sedmošolec 22 l., Špela Krištof, gostinja 50 l., oba za jetiko. Terezija Košenina, gostinja 90 l., vsled starosti. Miha Cajhen, del. 36 l., Franca Iskra, del. 18 l., Miha Jušnič, gostač 48 l., vsi za jetiko. Ferd. Peršič, krojač 60 l., za oteklino v pljučih.

Poslanica.

„Cerkveni glasbenik“ št. 2. t. l. omenja novih orgelj „Ceciljanskega društva“, ktere je bil prevzel g. Malahovsky, izdeloval jih po svojih najnovejših sistemih, a jih ni izdelal, in vodstvo orgljarske šole tega društva je potem izročilo popravilo tega Malahovskega umotvora meni. Jaz moram reči, da ko sem ga ogledal in slednjič v popravilo dobil, sem brž spoznal, da to delo se še samoučnim delom ne sme prištevati. Ne maram dalje govoriti o tem, nanašam pa se na stari pregovor, ki pravi, da s samim jezikom ni še vse opravljeno; tudi ni moj namen danes spuščati se v obširnejšo kritiko; spregovoriti pa vendar moram par besedi z gosp. Malahovskim, ker se usti, da sem jaz le njegov učenec (Schüler).

Pač bi moral obžalovati, če bi bil učenec mojstra, za katerim v tako kratkem času moram dela popravljati in prenavljati; resnica je le, da sem pri njem leto dni za pomočnika delal, nikakor pa se nisem pri njem izučil in če to trdi, rečem, da ni res, da se on s tem le bahati in meni škodovati hoče.

Naj toraj tu zvé, da moj mojster učitelj je bil pokojni gosp. Rumpel v Kamniku, ki je bil zavoljo svojih del kot strokovnjak mnogo čislán po vsi deželi.

Gosp. Malahovsky tudi trdi, da jaz svoje pomagáče k njemu pošiljam v poduk; na to moram očitno reči, da je to le njegova domišljija, za ktero nima nikakoršnih dokazov.

Slednjič kar se tiče njegove trditve, kijo je že po več krajih porabil zoper mene — da sem jaz v ceni prenapet in da on veliko ceneje dela, se sklicujem le na orglje „Ceciljanskega društva“, pa bi se skliceval prav lahko še na kake druge. Če zahteva, mu zamorem spodobno posvetiti še z bolj nadrobniimi pojasnili in dokazi.

Franč Goršič,

orgl. stavb. mojster v Ljubljani.

Loterijske številke 8. februarja.

V Trstu: 87, 23, 55, 89, 28.
V Lincu: 26, 67, 60, 84, 78.

Telegrafične denarne cene 10. februarja.

Papirna renta 61.80 — Srebrna renta 62.10 — Zlata renta 74.90 — 1860letno državno posojilo 114.75 Bankine akcije 790 — Kreditne akcije 217.25 — London 116.75 — Srebro 100. — — Ces. kr. eskini 5.55. — 20-frankov 9.32.

Denarstvene cene 9. februarja.

Državni fond.	Denar.	Blago
6% avstrijska papirna renta	61.80	61.50
5% renta v srebru	62.75	62.85
4% renta v zlatu (davka prosta)	74.90	74.10
Srečke (lozi) 1854. l.	108.50	109.—
„ „ 1860. l. celi.	112.50	112.25
„ „ 1860. l. petinke	123.—	123.50
Premijski listi 1864. l.	141.25	141.75
Zemljiščine odveznice.		
Štatarske po 5%	99.—	99.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	91.—	91.50
Ogerske po 5%	80.50	81.50
Hrvnaške in slavonske po 5%	84.25	84.90
Sedmograške po 5%	73.50	75.25
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	787.—	789.—
Unionske banke	67.50	68.—
Kreditne akcije	216.—	216.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	755.—	740.—
Anglo-avstr. banke	99.50	99.25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	160.50	161.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	117.75	118.25
„ 50 „ „ „	62.—	63.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	27.50	28.—
Salmove „ 40 „ „ „	38.50	39.—
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	27.50	27.75
Clary-jeve „ 40 „ „ „	23.75	29.50
St. Genois „ 40 „ „ „	34.25	35.25
Windischgräts-ove „ 20 „ „ „	29.—	29.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.50	23.—
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.55	5.56
Napoleonsd'or	9.32	9.32
Srebro	100.—	100.—